

nimpex Külkereskedelmi Vállalat által a mérleg javítása céljából „bérfeldolgozásra” importált fenyő gömbfa feldolgozása révén 1963-ban 71 000 m³ fenyő fűrészárut, 3400 m³ ládaelemet, 2900 m³ faragott fát és 38 000 m³ gömbfát exportáltak.

Az utolsó 10 év termelési számai jelentős fejlődésről beszélnek: erdőgazdálkodásunk és faiparunk a népgazdaság egyéb ágaival arányosan fejlődött. Erdőterületünk újabb 140 000 ha-ra, a nyárák termőterülete majdnem 60 000 ha-ra növekedett. A fakitermelési lehetőségekkel kapcsolatos viták lezárása után az összes fakitermelés 19⁰/₀-kal, az iparifa termelés pedig majdnem 70⁰/₀-kal növekedett. Megindult első farostlemez- és forgácslap gyárunk. Sokszorosára növekedett export-tevékenységünk, 1963-ban már több mint 130 000 üm³ tűzifát exportáltunk papírfaként. Nagymértékű előrehaladás történt a bányafa- és talpfahegytetésítés terén. Mindezeknek a kétségtelenül jelentős eredményeknek a hatását sajnos lerontotta a fenyő fűrészáru felhasználás egészségtelen növekedése és a papírgyártás lassú fejlődése. Jórészt e két tényező hatására erőfeszítéseink ellenére az összes faellátás importhányada 5,1⁰/₀-kal növekedett, a fabehozatali többlet értéke pedig majdnem 300 millió devizaforinttal romlott.

Az ERDÉRT vállalat szerepe népgazdaságunk faanyagellátásában

FEHÉR SÁNDOR

Hazánk viszonylag alacsony erdősültsége és élőfa-készletünk magas lombos-aránya a faanyagellátási feladatokat mindjobban központi kérdéssé érlelte. A magyar népgazdaság faanyagellátása immár tíz év óta az Országos Erdészeti Főigazgatóság felügyelete alatt működő Erdőgazdasági és Faipari Értékesítő és Készletező — ERDÉRT — Vállalaton, mint központi szervezen keresztül bonyolódik.

A tervgazdálkodás első fél évtizedében a súlyos, komoly gondot okozó faanyagellátási problémát csupán a famérlegek termelési oldaláról vizsgálták. A megoldás kulcsát egyoldalúan csak a *termelés és az import* növelésében látták. A faanyaggazdálkodás helyes irányelvét 1953. után az új gazdaságpolitikánk határozta meg, amikor illetékes szerveink az országos famérlegek *felhasználási oldalát* és a fafelhasználás adta lehetőségek kiaknázását is behatóbban kezdték elemezni. Az ERDÉRT Vállalat működésének népgazdasági jelentősége ettől az időszaktól kezdve képvisel komoly tényezőt. Bár 1951. évi alapításunk óta feladatunk volt az ország faanyagfelhasználóinak igényeit kielégíteni, csak 1953-tól kezdve felelhetünk meg kielégítően rendelkezésünkre, akkor, amikor vállalatunk az Országos Erdészeti Főigazgatóság felügyelete alá került, amikor megvalósult az a követelmény, hogy *a fa útját egy főhatóságon belül kövessük nyomon a kitermeléstől, import-beérkezéstől a végső felhasználásig.*

Vállalatunk működésében — alapításától napjainkig — hatalmas fejlődés mutatkozik. Egyenes következménye ez annak, hogy feladatkörünk az évek folyamán egyre bővült. Eredeti feladatunk az ERDÉRT alapító-levele értelmében: *fűrészárufeldolgozás, épületfa-, hosszszelvényű bányafa- és faipari félkész termékek manipulációja, és nagybani forgalomba hozatala.* Ezek a feladatok ma már csupán részét jelentik vállalatunk kibővült feladatkörének. Ugyanakkor feladataink végrehajtási módjai is lényegesen megváltoztak a fejlődés követelményeinek megfelelően.

Az ERDÉRT mai feladatköre:

1. A *teljes faimport-*, valamint a *hazai termelés zömének irányítása*; a faanyag-felhasználó ipar ellátása.
2. Az importból érkező faanyag döntő mennyiségének *fogadása, készletezése és magyar szabvány szerinti osztályozása*, a hosszszelvényű fenyőgömbfa *manipulálása*, továbbá ugyancsak telepi készletezés céljából a hazai gyártmányú farostlemez, forgácslap, és pozdorjalap fogadása.
3. A felhasználó ipar szakszerű ellátása érdekében bizonyos áruátalakító tevékenység.

Az ERDÉRT főbb árucikkeinek mennyiségi forgalma

Megnevezés	Mértékegys.	1953. év		1958. év		1963. év	
		mennyiség	%	mennyiség	1953. év %-ában	mennyiség	1953. év %-ában
Fenyő f. áru	m ³	486 032	100	599 706	123	953 545	196
Lombos f. áru	m ³	68 510	100	129 646	189	164 292	240
Lemez	m ³	30 000	100	31 220	104	56 036	187
Bútorlap	m ³	13 000	100	19 738	152	67 468	519
Furnér, 1000	m ²	5 000	100	4 848	97	13 168	263
Faragottfa	m ³	17 800	100	16 993	95	71 143	399
Ládaelem	m ³	—	—	2 500	—	9 512	—
Fenyő gömbfa választék	m ³	100 000	100	101 210	101	698 264	698
Export gömbfa ...	m ³	8 000	100	8 006	100	28 754	359
Falusifa	m ³	8 130	100	104 813	1289	133 836	1646

A vállalat gömbfa manipulációs tevékenységének alakulása

Megnevezés	Mértékegység	1953.	1958.	1963.
Hossztolatlan lombos gömbfa	m ³	8130	125 000	114 000
Hossztolatlan fenyő gömbfa	m ³	—	—	695 717

A vállalat ipari tevékenységének alakulása

Megnevezés	Mértékegység	1953.	1958.	1963.
Fenyőfűrészáru-termelés	m ³	—	—	25 743
Faragottfa-termelés	m ³	—	12 307	61 846
Ládatermelés	m ³	—	2 500	9 653
Hajópadló-termelés	m ³	—	—	4 965
Méretszabási tevékenység	m ³	—	—	15 412

A vállalat exporttevékenységének alakulása

Megnevezés	Mértékegység	1953.	1958.	1963.
Fenyőfűrészáru és zárléc	m ³	—	—	84 947
Lombos fűrészáru	m ³	—	2007	1 640
Gömbfa-választékok	m ³	—	—	55 518
Lemezfeleségek	m ³	—	—	1 655
Láda	m ³	—	—	6 419

Az ERDÉRT Vállalat értékmutatói

Megnevezés	Mértékegység	1953.	1958.	1963.
Forgalmi érték	1000 Ft-ban	803 464	1 009 846	3 679 001
Ipari tevékenység teljesítményértéke	1000 Ft-ban	—	8 307	718 647
Béralap	1000 Ft-ban	8 916	25 345	87 876
Állami akkumuláció	1000 Ft-ban	11 648	25 730	119 524

Az ERDÉRT Vállalat telepi hálózata fejlődésének főbb mutatói

Megnevezés	Mértékegység	1953.	1958.	1963.
Telepek számának alakulása	db	7	14	14
Telepi kapacitás alakulása	hektár	36,1	80,2	145,1
	Éves forgalmazott áru			
	1000 m ³ -ben	400	748	1 488
Munkavállalók számának alakulása	Fő	752	1 325	4 817
Beruházott vagyon ért.	M/Ft	10 449	22 934	174 357
Gépesítés alakulása :				
iparvágány hálózat hossza	Normál fm	554	5 750	17 037
	Széles fm	—	—	7 086
berakógépek száma	db	—	40	100
targoncák száma	db	—	—	23

Az ERDÉRT vállalat — feladatköréből adódóan — az országos faanyaggyártó és forgalmazás operatív irányító szerve. Ezen alapvető jellegéből következik sokoldalúsága, amely az anyaggyártó gyakorlati végrehajtásában, a készletgazdálkodásban, az áruforgalomban, a belföldi termelésnek és az importszükségletnek a felhasználói igényekhez szabályozásában, bizonyos áruátalakító tevékenységben, sőt az utóbbi időben — egyre nagyobb mértékben — ipari termelési feladatok elvégzésében konkretizálódik.

A vállalat anyaggyártó feladata az elosztást — körültekintő takarékoskodással — úgy végezni, hogy az iparnak és egyéb felhasználóknak a magyar szabványok szerinti méretű és minőségű faanyagát folyamatosan biztosítsa. Az igényeknek nem megfelelő méretű és szárazságú választékokkal nyújtott anyagellátásból szükségszerűen faanyag-pazarlás következik. Ennek megszüntetésére leghatékonyabb mód a megfelelő készletképzés. Az országos készletek kialakítása és a száraz áru biztosítása vállalatunk feladata. A változó termelési és felhasználási helyek a fának nagy távolságokra való szállítását kívánják. A faanyag hazai fuvarozását szintén vállalatunk látja el fuvarkasszák útján, a gazdaságossági szempontok messzemenő figyelembevételével. Az országos faelosztás ismeretében vállalatunk megállapítja az ipar méret- és minőség szerinti igényeit. Azt szembeállítja a belföldi termelés specifikus megoszlásával és az importtal. A mutatkozó hiányméretetek letermeltetéséről, illetve behozataláról gondoskodik. Amikor anyaggyártó úton a szükségleteknek megfelelő választéki ellátás nem biztosítható, vállalatunk a hiányzó választékokat saját telepein áruátalakítással pótolja. Az előző évek szórványos és kísérleti jellegű próbálkozásai után 1962-ben új feladatként komoly mértékben jelentkezett vállalatunknál a faféleségek exportja is.

Vállalatunk kezdeti nagykereskedelmi szerepe tehát az elmúlt tíz év folyamán tartalmában is megváltozott. A forgalmi, készletezési és anyaggyártó feladatok ellátásán túl ma már igen nagymérvű elsődleges és másodlagos ipari tevékenységet is folytat. Az előbbi döntően a szovjet fenyőgömbfa és a román lombosgömbfa hosszoltása, az utóbbi a vállalaton belül kiépült áruátalakító és készterméket előállító munka.

Vállalatunk tíz év alatti fejlődését jól érzékeltetik a számok. Forgalmunk az elmúlt tíz év folyamán rendkívüli módon megnövekedett. Ugyanezt a gyors emelkedést állapíthatjuk meg a manipulációs és ipari tevékenységünknel is. A forgalomnövekedés magával hozta telephálózatunk és létszámunk növelését, a beruházott vagyon értékének emelését és a gépesítés fejlesztését. Telepi hálózatunk azonban rendkívüli nagy fejlődése ellenére sem tud lépést tartani jelenlegi forgalmunkkal, manipulációs és ipari feladatainkkal. Ahhoz, hogy a teljes faimportot szakszerűen fogadhassuk, kezelhessük és készletezhessük, továbbá, hogy a belföldi termelésből a felhasználó ipar jó ellátásához szükséges specifikációkat telepi készletezés formájában forgalmazhassuk, telepkapacitásunk további növelése szükséges.

Vállalatunk egy évtized alatt nagyot fejlődött, de — a jelek szerint — még nem érte el teljes kiforrottságát. Szükségszerűen tovább kell fejlődnie úgy, ahogy azt nép gazdaságunk állandó fejlődése, a szocializmus továbbépítése követeli.